

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL „ATELIER '97“ S-A ÎNCHEIAT

An rămas mai bogăți/jăraei

Incredibil de repede au trecut cele zece zile dense în manifestări teatrale organizate în Sfântu Gheorghe de Teatrul „Andrei Mureșanu“! Un sentiment de gol, de frustrare că ni s-a luat această „jucărie“ a cuprins pe cei (mulți) care s-au aflat seară de seară în sala teatrului și au degustat din această licoare amestecată care este arta dramatică. La capătul celor zece zile, adică tot atâtea câți ani a împlinit Teatrul „Andrei Mureșanu“, ne putem considera, concomitent, mai bogăți - pentru că am avut ocazia să acumulăm noi nestemate ale artei, dar și, paradoxal, mai săraci - am rămas fără această lume minunată care ne-a reunit seară de seară. Fără îndoială, Festivalul „Atelier '97“

a însemnat mai mult ca altădată, a cescut mereu, ajungând reprezentativ pentru arta dramatică din România, a reunit trupe din 5 țări, oferind o paletă largă - de la antici la clasici și de aici la contemporani - de reprezentatii și modalități diverse, extrem de

interesante, de exprimare, căutând mereu noul spre a veni mai aproape de spectator. Iar acesta din urmă a onorat în mod surprinzător zilele teatrului, umplând sala zi de zi, mai ales cei tineri. Au lipsit însă, aceste fiind singurul regret, mulți din cei trecuți de prima tinerețe, oameni care „se țin“ intelectuali dar... de casă.

Nu din complezență, ci din respect pentru adevăr trebuie să subliniem acum meritul incontestabil în reușita manifestării al directorului teatrului, dl. Radu Macrinici și a tuturor colaboratorilor săi care au reușit să ne ofere acest regal artistic. Lor să le mulțumim și să sperăm că-i vor ține puterile și anul viitor pentru a bisă.

Mănușă pentru actriță

Când spui Teatrul Tineretului din Piatra Neamț gândul îți zboară involuntar la ceea ce a însemnat acest lăcaș de cultură în urmă cu trei decenii și când un grup de proaspeți absolvenți ai IATC Ilucurești au plecat în bloc la poalele Ceahlăului și au făcut să se vorbească mult timp de realizările lor artistice. Firma a rămas și actorii din Piatra Neamț continuă să ne bucure. Ultima lor surpriză plăcută s-a numit „Noptile călugăriței portugheze“ și Oana Ștefănescu.

(ah, ce trupă a pornit atunci, alături de Oana fiind Mihăilescu, Mareș, Caragea, Nuță, Stănescu și ceilalți!). „Noptile...“ i-au venit actriței ca o mănușă permittându-i etalarea multiplelor valențe ale talentului ei. A transpus excelent starea emoțională a personajului, i-a dat gradualitatea ascendentă, lăsând să plutească continuu o senzație de prezență a iubitului ce a părăsit-o, determinând ca Mariana Alcoforado să fie considerată în mănăstire ca ne bună. Susținând întregul

Dacă piesa pusă în scenă de Mihai Măniuțiu avâna la bază versiunea semnată de Anca Măniuțiu după „Scrisorile portugheze ale Mariane Alcoforado“ (iată un fapt demn de semnalat: tot mai multe reprezentații au în calitate de coautori regizori sau alți oameni de teatru ce regândesc piesele autorilor antici, clasici sau contemporani, adoptându-le propriilor concepții sau colectivului cu care doresc să lucreze. Astfel se explică faptul că jumătate din spectacolele Atelierului au fost adaptări, dramatizări sau versiuni după...) a reprezentat o reușită, acest fapt se datorează în mare măsură Oanei Ștefănescu, aflată la 10 ani de carieră după debutul semnat chiar aici, la Sfântu Gheorghe

spectacol - cei 6 artiști fiind când soli, când locuitori ai personajului absent, dar întotdeauna participanți tăcuți - Oana Ștefănescu a redat excelent fixitatea unei minți bolnave, a transpus dezamăgirea unei femei ce a iubit o singură dată. Spectacolul creat de Mihai Măniuțiu merită superlativ pentru modul cum a reușit să ecreze și să transpună o tensiune constantă de-a lungul întregii acțiuni. Dar nu numai regizorul s-a dovedit la înălțime, ci și colaboratorii săi Doina Levintza (costume ce ne-au redat atmosfera de suspans tensionat), Mihai Mădăescu (decoruri pe cât de simple, pe atât de sugestive) și Iosif Herta (o muzică sobră, persuasivă, interpretată live).

Pseudo Plaut

Deși așteptările față de Teatrul de stat din Oradea au fost considerabile - pe bună dreptate ținând cont de prestigiul instituției - ele au fost împlinite în mai mică măsură, reprezentatia cu „Pseudolus“, adap-

tație unei mahalale atât ca mentalități și obiceiuri, cât și din punctul de vedere al mizeriei edilitare. Sensurile ideatice ale unei atari opțiuni ne scapă de vreme ce multe din trăsăturile mahalalei pot fi întâlnite și mai

tare după Plaut, fiind una minoră, plasată spre coada sufragiilor. Regizorul Tudor Chirilă, în același timp semnatarul adaptării, a dorit să plaseze acțiunea la periferia unei urbe romane ce îndeplinea toate caracteris-

central - dacă intenția transunerii scriiturii lui Plaut în contemporaneitate l-a ghidat pe realizator. Faptul că unele minusuri ale montării au fost explicate ulterior de Tudor Chirilă prin hiatusuri tehnice

nu poate satisface pe spectatorul care a părăsit sala teatrului fără a cunoaște astfel de detalii. El a rămas cu imaginea ce i s-a întipărit pe retină în timpul spectacolului, iar explicațiile post-festum devin nule și neavenite. Din această cauză tablourile din lupanar îi rămân înscrise în memorie ca o ilustrare numai a desfrâului, fără alte conotații, cărămizile din avanscenă își pierd orice altă semnificație etc. De asemenea, prea puțin suport au și alte scene, fără a mai vorbi de coloana sonoră.

Actorii orădeni au încercat să salveze ce se mai putea salva, dar a fost prea puțin. Și nu din vina lor. I-am remarcat îndeosebi pe Ioana Coman, Doru Târte și George Voinescu. Sperăm să-i reîntâlnim pe actorii de la Oradea la alte ediții ale festivalului cu reprezentații pe măsura prestigiului lor.

Extazul ca artă

Sigur, este simplu să scrii despre un spectacol care a obținut marele premiu al festivalului și pe care toți cei prezenți - critici, spectatori, actori - l-au apreciat favorabil, dar ceea ce a prezentat Compania „Dream Team“ din Budapesta a fost remarcabil. Acest teatru-dans, teatru-pantomimă care s-a chemat „Jurnalul magicianului“ regizat de Balázs Mari, a avut tot, excepție făcând cuvântul, dar el nici n-a mai fost necesar în contextul spectacolului. Conceput inițial ca o transpunere a efectelor drogului, azi „Jurnalul magicianului“ a devenit - cum remarca și Toth Imre, animatorul trupei alături de regizoare - un manifest antidrog de mare actualitate în Ungaria și nu numai. Extazul în care

cad și cu greu se ridică personajele, zbaterele convulsionate, trăirile amoroase, chiar momentele de creație, sunt toate redade prin mișcare. Dansul modern nu are secrete pentru teamul budapestan, interpretii realizând chiar performanțe sportive pe care le credeam doar la îndemâna gimnaștilor. În plus, s-a apelat și la mijloace tehnice moderne - vezi proiecțiile în oglindă - totul pe o muzică ce prin repetare te trimitea cu gândul la aceeași transă în care jucau ceilalți actori - dansatori. Se reușeau astfel imagini de frumusețe celor clasice din filmele lui Chaplin (Luminile orașului...). Mai mult credem că nici nu trebuie spus despre Dream Team și „Jurnalul magicianului“. Poate doar că l-am văzut o singură dată.

Semnificațiile dansului

Arta japoneză reprezintă întotdeauna pentru noi, europeni, o manifestare pe cât de inedită, pe atât de atrăgătoare. De aici și interesul deosebit cu care a fost primit Hikaru Otsubo, dansator de buto, coregraf și realizator al spectacolului „Fructe“, prezentat în premieră absolută la Sfântu Gheorghe cu ocazia Festivalului „Atelier '97“. Iar cei ce s-au aflat în sală n-au avut ce regreta fiind martorii unei creații de excepție în care atenția și mîgala acordate construirii fiecărei mișcări pentru a exprima o idee sau o stare au fost duse la perfecțiune. Acest dans tradițional japonez pune în valoare chintesenta posibilităților de comunicare vizuală a fiecărei

părți a trupului uman într-o evoluție de mare expresivitate subliniată și de Hikaru Otsubo în programul spectacolului: „...dansatorul trebuie să exprime a-mintirile ce se află în interiorul lui, pentru că noi credem că, undeva în subconștient, omul are toate amintirile sale, începând cu fîpătul pe care l-a avut când s-a născut“. Iar această evoluție în timp este redată prin intermediul dansului buto și al muzicii. Este îndubitabil că fără o coloană sonoră adecvată - interesantă alăturarea de sonorități clasice și elemente tradiționale japoneze pe un fundal persuasiv ce menține o stare tensionată până aproape de final - mesajul vizual n-ar fi beneficiat de

aceeași pătrundere, după cum costumele lui Otsubo au redat fidel culorile specifice fiecărei vârste. În ansamblu, așadar, un spectacol de excepție al unui artist de clasă.